

ՏԵՂԵԿԱԼՔ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ Օ Ր Ե Ն Ք Ը

Ընդունված է 2014 թվականի հունիսի 21-ին

ԿԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

Գ Լ ՈՒ Խ 1

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

Հոդված 3. Հիմնական հասկացությունները

1. Սույն օրենքում օգտագործվող հիմնական հասկացություններն են՝

1) **լիազոր մարմին**՝ Սննդամթերքի անվտանգության տեսչական մարմինը.

2) **կեր կամ կերամիջոց**՝ կենդանիների կերակրման համար նախատեսված նյութեր, ապրանքներ կամ հավելանյութեր՝ վերամշակված, մասնակի վերամշակված կամ չվերամշակված վիճակում.

3) **կերի շղթա**՝ կերի և դրա բաղադրիչների արտադրության, մշակման, վերամշակման, բաշխման, պահման, պահպանման, փոխադրման, ներմուծման, արտահանման և իրացման փուլերը՝ նախնական արտադրությունից մինչև սպառում.

4) **կերի շղթայի օպերատոր**՝ կերի շղթայի բոլոր փուլերում գործառնություն իրականացնող ցանկացած ֆիզիկական կամ իրավաբանական անձ, որը պատասխանատու է իր հսկողության ներքո գտնվող՝ կերերի պատրաստման և շրջանառության փուլերում կերի անվտանգության բնագավառը կարգավորող օրենսդրության պահանջների պահպանման և կատարման համար.

5) **կերի հիգիենա**՝ կերի անվտանգության և պիտանիության ապահովման, ինչպես նաև ռիսկերի կառավարման համար անհրաժեշտ բոլոր պայմանները և միջոցառումները.

6) **կերի առաջնային արտադրություն**՝ գյուղատնտեսական ապրանքների արտադրություն, ներառյալ՝ աճեցումը, բերքահավաքը, կթումը, որոնք, բացի թեթև ֆիզիկական մշակումից, չեն ենթարկվում հետագա գործընթացների.

7) **շուկա հանել (շուկայահանել կամ շուկա բաց թողնել)**՝ կերերի իրացնելը կամ այլ ձևով փոխանցելը.

8) **կենդանիների կերակրում**՝ կերի ներմուծումը կենդանու աղետամոքսային տրակտ բերանից՝ կենդանու սնուցման կարիքները բավարարելու և (կամ) առողջ լինելու չափորոշիչներին համապատասխանող՝ կենդանիների արտադրողունակությունը պահպանելու համար.

9) **սննդամթերքի ստացման համար նախատեսված կենդանի**՝ ցանկացած կենդանի, որին կերակրում, բուծում կամ պահում են մարդու կողմից սպառման համար նախատեսված սննդամթերքի արտադրությունում օգտագործելու նպատակով.

10) **սննդամթերքի ստացման համար չնախատեսված կենդանիներ**՝ կենդանի, որին կերակրում, բուծում կամ պահում են, և որը չի օգտագործվում մարդու կողմից սպառման նպատակով, ինչպիսիք են մորթատու կենդանիները, ընտանի կենդանիները և լաբորատորիաներում, գազանանոցներում կամ կրկեսներում պահվող կենդանիները.

11) **մորթատու կենդանիներ**՝ սննդամթերքի ստացման համար չնախատեսված կենդանիներ, որոնք կերակրվում, բուծվում կամ պահվում են մորթու արտադրության նպատակով.

12) **ընտանի կենդանիներ**՝ կենդանիներ, որոնք պատկանում են կերակրվող, բուծվող կամ պահվող, սակայն, որպես կանոն, սննդամթերքի ստացման համար չնախատեսված կենդանիների տեսակներին.

13) **ընտանեկան օգտագործման համար նախատեսված կենդանի**՝ ընտանիքի կարիքների բավարարման նպատակով պահվող կենդանի, որի արտադրանքը չի շուկայահանվում.

14) **կերային նյութեր**՝ բուսական կամ կենդանական ծագման, ինչպես նաև արհեստական (կենսաբանական, մանրէաբանական, քիմիական) նյութեր, որոնք օգտագործվում են որպես անասնակեր.

15) **համակցված կեր**՝ առնվազն երկու կերային հավելումներ պարունակող կամ չպարունակող կերային նյութերի խառնուրդ, որը հանդիսանում է կենդանիների բերանային եղանակով կերակրման համար անբողջական օրակերն ապահովող կամ լրացուցիչ կեր:

16) **անբողջական օրակերն ապահովող կեր**՝ համակցված կեր, որն իր բաղադրությամբ բավարար է օրակերի համար:

17) **լրացուցիչ կեր**՝ համակցված կեր, որում առկա է որոշակի նյութերի բարձր պարունակություն և իր բաղադրությամբ բավարար է օրակերի համար, եթե օգտագործվում է մեկ այլ կերի հետ համակցությամբ:

18) **հանքային կեր**՝ լրացուցիչ կեր, որը պարունակում է առնվազն 40 տոկոս հում մոխիր:

~~19) **դեղային կեր**՝ դեղային հիմք պարունակող հավելման՝ պրենիքսի և կերային մնացորդների խառնուրդ, որը նախատեսված է կենդանիների բուժման, ֆիզիոլոգիական խաթարված ֆունկցիաների վերականգնման համար:~~

20) **կաթի փոխարինիչ**՝ համակցված կեր, որն օգտագործվում է մատղաշ կենդանիների կերակրման համար:

21) **կրող միջավայր**՝ նյութ, որն օգտագործվում է կերային հավելումը լուծելու, նոսրացնելու, տարածելու կամ այլ կերպ այն ֆիզիկապես ձևափոխելու համար:

22) **սնուցման կոնկրետ նպատակ**՝ կենդանիների հատուկ սնուցման կարիքների բավարարում, որոնք ունեն խախտված մարտողական և նյութափոխանակման համակարգ:

23) **հատուկ սնուցման նպատակների համար նախատեսված կեր**՝ կեր, որն իր բաղադրության կամ սննդային հատուկ հատկություններով տարբերվում է սովորական սպառման համար նախատեսված կերից:

24) **աղտոտիչներ**՝ կերի բաղադրության մեջ չմտնող քիմիական, կենսաբանական, հանքային կամ օրգանական ծագման ցանկացած նյութ և (կամ) տարր, որը կերի հետ կապված գործառնությունների ընթացքում կամ շրջակա միջավայրի աղտոտման հետևանքով հայտնվել է կերի մեջ կամ կերային հավելումներում և կարող է վնաս պատճառել կենդանու կյանքին և առողջությանը:

25) **կերի պիտանիության ժամկետ**՝ ժամանակահատված, որի ընթացքում կերը համարվում է անվտանգ և պիտանի է ըստ նպատակային նշանակության օգտագործման համար:

26) **կերի պահման ժամկետ**՝ ժամանակահատված, որի ընթացքում կերը պահպանում է իր հատկությունները՝ նորմատիվ փաստաթղթերով սահմանված պահման պայմանների պահպանման դեպքում: պահման ժամկետի լրանալը չի նշանակում, որ այն պիտանի չէ օգտագործման համար:

27) **խմբաքանակ**՝ նույն նշանակության, միևնույն արտադրողի կամ ներմուծողի կողմից գործողության նույն սկզբունքով արտադրված, նույն բաղադրությամբ և անվտանգությունը բնութագրող Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված պահանջներին համապատասխանող կերի որոշակի քանակ, որն ուղեկցվում է ապրանքաուղեկից մեկ փաստաթղթով:

28) **մակնշում**՝ կերին առնչվող տեղեկատվության, բառի, տարրի, ապրանքային նշանի, անվանման, խորհրդանիշի զետեղումը կերի հետ շփվող նյութի, պիտակի կամ ուղեկցող փաստաթղթի վրա:

29) **պիտակ**՝ ցանկացած պիտակ, ապրանքային նշան, պատկեր կամ այլ նկարագրողական նյութ, որը ձեռքով գրված, տպագիր, նախշակադապարով նկարված, նշված, փորագրված, դրոշմված կամ կպցված է կերի փաթեթավորմանը կամ տարային:

~~30) **կերային հավելումներ**՝ սովորաբար որպես կեր չօգտագործվող և կերի բաղադրամաս չհամարվող նյութեր՝ անկախ կերի սննդային արժեքից, որոնք տեխնոլոգիական մշակման կամ վերամշակման ժամանակ նպատակային ավելացվում են կերին՝ ցանկալի հատկանիշներ ստանալու համար, այդ թվում՝ կենսաբանական ակտիվ հավելումներ՝ վիտամիններ, հակաբիոտիկներ, ֆերմենտներ, հորմոններ, ամինաթթուներ, կտրուցածիմներ, օրգանական և սինթետիկ այլ միացություններ:~~

~~«30) **կերային հավելումներ**՝ կենդանիների ֆիզիոլոգիական լիարժեքության, հիվանդությունների կանխարգելման (բազառությամբ դեղամիջոցների), նրանց աճի և մթերատվության խթանման (բազառությամբ դեղամիջոցների), կերային բաղադրիչների պահպանման, օրգանիզմի կողմից կերերի սննդարար նյութերի լուրացման մակարդակի բարձրացման, նաև կերերի համային և տեխնոլոգիական հատկությունների բարելավման նպատակով կերաբաժիններին և կերերին ավելացվող բուսական, կենդանական կամ մանրէաբանական, հանքային և սինթետիկ ծագման արտադրանք կամ դրանց խառնուրդ:»:~~

31) **գենետիկորեն ձևափոխված կեր**՝

ա. կեր, որը ստացվել է գենետիկորեն ձևափոխված օրգանիզմից՝ օտար գենի ավելացման կամ գեների համակցման միջոցով կենդանի օրգանիզմների գենետիկական կառուցվածքի վերափոխման արդյունքում,

բ. կենդանի գենետիկորեն ձևափոխված օրգանիզմների կենսագործունեության արդյունքում ստացված կեր,

գ. կերի բաղադրության մեջ գենետիկորեն ձևափոխված օրգանիզմ և (կամ) գենետիկորեն ձևափոխված օրգանիզմի կենսագործունեության արդյունք պարունակող կեր.

32) **պրեմիքսներ**՝ կերային հավելումների խառնուրդներ կամ որպես կրիչներ օգտագործվող կերային նյութերով կամ ջրով մեկ կամ ավելի կերային հավելումների խառնուրդներ, որոնք նախատեսված չեն կենդանիներին անմիջականորեն սնելու համար.

33) **օրվա համար նախատեսված կեր**՝ կերի 12 տոկոս խոնավության պարունակության հիման վրա հաշվարկված միջին հաշվով ընդհանուր քանակը, որը կազմվում է՝ ելնելով կենդանու տեսակից և սեռահասակային կազմից.

34) **վերամշակման օժանդակ միջոցներ**՝ որպես անասնակեր չօգտագործվող, մշակման կամ վերամշակման ընթացքում տեխնոլոգիական նպատակ իրականացնելու համար անասնակերերի կամ կերային նյութերի վերամշակման մեջ օգտագործվող որևէ նյութ.

35) **հակամիկրոբիալներ**՝ սինթետիկ կամ բնական ճանապարհով արտադրված նյութեր, որոնք օգտագործվում են միկրոօրգանիզմների, ներառյալ՝ մանրէների, վիրուսների կամ սնկերի դեմ պայքարելու նպատակով.

36) **հակաբիոտիկ**՝ միկրոօրգանիզմի կողմից արտադրված կամ դրանից ածանցված հակամիկրոբիալներ, որոնք քայքայում կամ խոչընդոտում են այլ միկրոօրգանիզմների աճը.

37) **կոկցիդիոստատներ և հիստոմոնոստատներ**՝ նախակենդանիներին սպանելու կամ դրանց աճը խոչընդոտելու համար նախատեսված նյութեր.

38) **մնացորդի առավելագույն քանակ**՝ կենդանական կերի մեջ հավելման օգտագործման արդյունքում ստացված մնացորդի առավելագույն խտությունը.

39) **միկրոօրգանիզմ**՝ գաղութ ձևավորող միկրոօրգանիզմներ.

40) **առաջին շուկայահանում**՝ արտադրությունից հետո կերային հավելման սկզբնական շուկայահանումը, ներմուծումը կամ կերի շուկայահանումը, որի մեջ հավելումը ներառվել է առանց շուկայահանման.

41) **դիտանցում**՝ կերի անվտանգությունն ապահովող կառավարման համակարգի գործողության ընթացքում պլանավորված (ծրագրված) միջոցառումների իրականացում՝ կերի անվտանգությանը սպառնացող վտանգը վերացնելու կամ մինչև թույլատրելի մակարդակը նվազեցնելու ուղղությամբ ձեռնարկվող միջոցների կամ գործողությունների ընթացքը ստուգելու համար.

42) **վտանգ**՝ կերի մեջ առկա կենսաբանական, քիմիական կամ ֆիզիկական նյութ և (կամ) կերի վիճակ, որը կարող է բացասաբար անդրադարձալ կենդանու առողջության վրա.

43) **ռիսկ**՝ վտանգի առաջացման հավանականություն և դրա հավանական ազդեցության հնարավոր հետևանքները կենդանու առողջության վրա.

44) **ռիսկի վերլուծություն**՝ ռիսկի գնահատման, ռիսկի կառավարման և ռիսկի մասին տեղեկատվության փոխանակման երեք առանձին փոխկապակցված փուլերից կազմված գործընթաց.

45) **ռիսկի գնահատում**՝ գիտականորեն հիմնավորված գործընթաց, որը կազմված է վտանգի աղբյուրի նույնականացման, վտանգի աղբյուրի բնութագրման, վտանգին ենթակա լինելու կամ վտանգի հանդեպ անպաշտպանվածության աստիճանի գնահատման և ռիսկի բնութագրման փուլերից.

46) **ռիսկի կառավարում**՝ ռիսկի գնահատումից տարբերվող գործընթաց, որով շահագրգիռ կողմերի հետ խորհրդակցությունների անցկացման միջոցով քննության են առնվում ռիսկի կառավարմանն ուղղված քաղաքականության հնարավոր միջոցները, դիտարկվում են ռիսկի գնահատման արդյունքները և այլ հիմնավոր գործոններ և անհրաժեշտության դեպքում ընտրվում և կիրառվում են ռիսկի կանխմանը, վերացմանը կամ նվազեցմանն ուղղված համապատասխան գործողություններ, այդ թվում՝ վերահսկողության միջոցառումներ.

47) **ռիսկի մասին տեղեկատվության փոխանակում**՝ ռիսկի վերլուծության գործընթացում ռիսկը գնահատողների, ռիսկը կառավարողների, սպառողների, կերի շղթայի փուլերում գործառնություններ իրականացնող ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց, գիտական (ակադեմիական) շրջանակների ներկայացուցիչների և շահագրգիռ այլ կողմերի միջև վտանգի, ռիսկի, ռիսկին առնչվող գործոնների և ռիսկի վերաբերյալ ընկալումների մասին տեղեկությունների և կարծիքների փոխանակում, ներառյալ՝ ռիսկի գնահատման արդյունքների և ռիսկի կառավարման առնչությամբ ընդունված որոշումների վերաբերյալ բացատրությունները.

48) **կերի հետ շփվող նյութեր**՝ կեր չհամարվող ցանկացած նյութ, որն օգտագործվում է կերի արտադրության, պահման, փոխադրման, իրացման, փաթեթավորման, մակնշման ժամանակ և անմիջական շփման մեջ է մտնում կերի հետ:

49) **վտանգավոր կեր**՝ կեր, կերի հետ շփվող նյութեր և կերային հավելումներ, որոնք՝

ա. չեն համապատասխանում կերի անվտանգությունը սահմանող նորմատիվ փաստաթղթերի պահանջներին, զգայորոշման (օրգանոլեպտիկ) ցուցանիշներով վտանգավոր լինելու կասկած են հարուցում,

բ. չեն համապատասխանում մակնշմամբ ներկայացված տեղեկատվությանը, և որոնց վերաբերյալ կան կեղծված լինելու հիմնավոր, ակնառու կասկածներ:

50) **կերի անվտանգություն**՝ կերի այնպիսի վիճակ, որը վկայում է անթույլատրելի ռիսկի բացակայության մասին, որը կունենա վնասակար ազդեցություն կենդանու առողջության և կյանքի վրա:

51) **տեխնոլոգիական գործընթացներ**՝ կեր արտադրելու համար անհրաժեշտ գործողություններ, որոնց միջոցով կերային նյութերը ենթարկվում են որոշակի տեխնոլոգիական մշակման:

52) **հետազոտելիություն**՝ կերի շղթայի բոլոր փուլերում կերի և կերային հավելումների նախնական արտադրության արդյունքի շարժին հետևելու հնարավորություն:

2. Կերի անվտանգության ապահովման բնագավառում Կառավարության քաղաքականությունը մշակում է համապատասխան նախարարությունը:

(3-րդ հոդվածը խմբ., լրաց. 23.03.18 ՀՕ-286-Ն)